

Davran?? Derecelendirme ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Davran?? Derecelendirme ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19473>

Özet

Davran?? Derecelendirme Ölçe?i, **A. Ça?da?** taraf?ndan 1997 y?l?nda geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklar?n sosyal geli?im düzeylerini ve ileti?im dillerinin bu geli?im üzerindeki etkilerini sistematik olarak de?erlendirmek amacıyla tasarlanm??tır. Ölçe?in geli?tirilme süreci, yazar?n **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**'nde tamamlad??? doktora tezi kapsam?nda gerçekleştirilmiştir. Ölçek, 4-5 ya? aral???ndaki çocuklar?n gözlemlenebilir davran??lar?n? nicel verilere dönü?türmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Davran?? Derecelendirme Ölçe?i, **Sosyal Geli?im**, Okul Öncesi E?itim, ?leti?im Dili, **Çocuk Psikolojisi**, Gözlem Temelli De?erlendirme.

Yazarlar

Ça?da?, A.

Amaç

Davran?? Derecelendirme Ölçe?i'nin temel amacı, 4-5 ya? grubu çocuklarda gözlemlenen sosyal davran??lar? ve bu davran??lar?n arkas?ndaki sosyal yeterlilikleri ölçmektir. Ölçek, özellikle ileti?im dilinin (verbal ve non-verbal) sosyal etkile?im ve geli?im üzerindeki potansiyel etkilerini deneysel olarak incelemek üzere bir araç olarak geli?tirilmiştir. Bu bağlamda, ölçek e?itimcilerin ve araştırmacılar?n, çocuklar?n akranlarıyla ve yeti?kinlerle kurdukları ilişkilerdeki yeterliliklerini, problem çözme becerilerini ve duygusal tepkilerini objektif kriterlere göre de?erlendirmesine olanak tanır.

Ölçek, klinik veya e?itimsel ortamlarda, bireysel farklılıklar? belirlemek ve sosyal geli?imde risk altında olabilecek çocuklar? erken tespit etmek için kritik bir rol oynamaktadır. Ayrıca, e?itim programları'nın sosyal geli?im üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla ön test ve son test uygulamalarında kullanılabilir.

Yapı

Ölçek, genel olarak **Sosyal Yeterlilik** ve **Davran??sal Uyum** yapıları'nı ölçmek üzere tasarlanm??tır. Ölçe?in maddeleri, çocuklar?n günlük etkile?imlerinde sergiledikleri spesifik, gözlemlenebilir davran??lara odaklanmaktadır. Bu davran??lar genellikle i?birli?i, empati, kurallara uyum, saldırganlık düzeyleri ve duygusal düzenleme gibi alt boyutlara ayrılmaktadır.

Geli?tirme sürecinde, ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla alanyaz?n taramas? ve uzman görüşleri kullan?lm??t?r. Ölçek, ileti?im dilinin sosyal geli?im üzerindeki etkisini inceleyen bir doktora tezinin parças? oldu?u için, ölçülen yap?lar?n **?leti?im Becerileri** ile güçlü bir korelasyon göstermesi beklenmektedir.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgisi bulunmamas?na ra?men, ölçe?in bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmis? olmas?, geçerlik çal??malar?n?n titizlikle yürütüldü?ünü dü?ündürmektedir. Tipik olarak, bu tür geli?tirme çal??malar?nda **Kapsam Geçerli?i** (Content Validity) için uzman görüşleri al?nm?? ve **Yap? Geçerli?i** (Construct Validity) için korelasyonel çal??malar yap?lm??t?r.

Ça?da? (1997) taraf?ndan yürütülen geçerlik çal??malar?, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen sosyal geli?im ve ileti?im becerileri yap?lar?n? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemeyi amaçlam??t?r. ?leriki ara?t?rmac?lar, ölçe?in güncel popülasyonlarda **Kriter Geçerli?i** ve **Ay?rt Edici Geçerli?i** gibi farklı geçerlik türlerini inceleyerek ölçe?in kullan?m alan?n? genişletebilirler.

Güvenirlik

Ölçe?e ait özet güvenilirlik katsay?s? bilgileri mevcut kaynakta belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik standartlara uygun bir geli?tirme sürecinde, ölçe?in iç tutarlılı??n? belirlemek amac?yla **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm?? olmal?d?r. Yüksek iç tutarlılık, ölçekteki maddelerin tutarlı bir ?ekilde aynı yap?yı ölçtü?ünü gösterir.

Ayr?ca, davran?? derecelendirme ölçeklerinde gözlemciler aras? tutarlılık (Inter-Rater Reliability) büyük önem ta??r. Ölçe?in farklı gözlemciler taraf?ndan uyguland??nda benzer sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için **Gözlemciler Aras? Güvenirlik** çal??malar? yap?lm?? veya yap?lmas? önerilmektedir.

Faktör Analizi

Davran?? Derecelendirme Ölçe?i'nin geli?tirme a?amas?nda, ölçülen davran??sal boyutlar?n alt?nda yatan faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?ld?? varsay?lmaktadır. Bu analiz, ba?lang?çta çok sayıda olan davran?? maddesinin, daha az sayıda anlamlı alt boyuta (faktöre) indirgenmesini sa?lam??t?r.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu bir yap?y? m?, yoksa tek bir genel sosyal yeterlilik faktörünü mü ölçtü?ünü belirlemede kritik öneme sahiptir. Ça?da?'n tezinde, sosyal geli?im ve ileti?im dilinin etkile?imi göz önüne al?nd??nda, ölçe?in muhtemelen Sosyal Etkile?im ve ?leti?im Becerileri gibi ayrı faktörlere sahip oldu?u dü?ünülmektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Temelli Davran?? Derecelendirme Ölçe?i

Format: Gözlemci veya Ö?retmen Derecelendirme Formu (Likert benzeri derecelendirme sisteminin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Çocuklar

Ya? Grubu: 4-5 Ya?

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de okul öncesi e?itim kurumlar?na devam eden çocuklar.

Test Metodolojisi: Uygulay?c?, çocu?u do?al ortam?nda belirli bir süre gözlemledikten sonra, ölçek maddelerini gözlemledi?i davran?? s?kl???na veya yo?unlu?una göre derecelendirir. Derecelendirme, ölçe?in orijinal yap?s?na ba?l? olarak (örne?in, "Hiçbir Zaman"dan "Her Zaman"a) de?i?ebilir.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Geli?tirme Ölçe?i, Erken Çocukluk Dönemi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir (Orijinal tez Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulmu?tur).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Davran?? Derecelendirme Ölçe?i, akademik bir doktora tezi kapsam?nda **1997** y?l?nda geli?tirilmis?tir. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin gereklilikleri hakk?nda spesifik bir bilgi mevcut olmamakla birlikte, akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle yazar?n izni gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi mevcut de?ildir.

Orijinal PDF dosyas? ba?lant?s? mevcut kaynakta bulunmamaktad?r.

Kaynaklar

Ça?da?, A. (1997). *?leti?im dilinin 4-5 ya? çocuklar?n?n sosyal geli?imine etkileri* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Davran?? Derecelendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, mevcut kaynakta özet bilgi olarak sunulmam??t?r. Maddelerin tam listesi için Ça?da? (1997) taraf?ndan haz?rlanan doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM